

Současné teorie a koncepty ve výzkumu občanské společnosti – cvičení

Kurz pro studenty kombinované formy studia
Katedra studií občanské společnosti FHS UK

Mgr. Selma Benyovszky
selma.benyovszky@fhs.cuni.cz

Kurz navazuje na předmět „Současné koncepty a teorie ve výzkumu občanské společnosti“ vedený Jiřím Navrátilem Ph.D. Zabývá se problematikou občanské společnosti v politickém systému se zaměřením na konkrétní empirický výzkum. Seznamuje studující se základními koncepty nutnými pro studium a porozumění občanské společnosti a její roli v politickém systému (občanská společnost, sociální hnutí, sociální kapitál, zprostředkování zájmů, globální občanská společnost), a na příkladech konkrétních výzkumů tyto koncepty ilustruje.

Cvičení je zaměřeno na rozšíření a prohloubení znalostí konceptů a teorií ve výzkumu občanské společnosti, které studenti oboru OS získávají na stejnojmenné přednášce a v jiných kurzech teoretického bloku studia. **Seminář a cvičení vyžadují od studentů samostatnou četbu, vypracování příspěvků k zadaným tématům a účast v diskusích. Na semináři se pracuje s texty, proto je vyžadováno, aby je studující měli na hodině k dispozici (vytištěné či na notebooku).**

Podmínky úspěšného absolvování předmětu

I. **Vypracování čtyř *position paperů*:** studující vypracují 4 position paperů z povinné literatury. **Texty, ke kterým studující musí napsat position papery, jsou označené červeně.** Rozsah 1 position paperu je 2-3 normostrany. Termín odevzdání *position paperu* je pátek **1. června**. *Position paper* zašlete na následující emailovou adresu: selma.benyovszky@fhs.cuni.cz.

Position paper musí obsahovat **dvě od sebe jasně odlišitelné sekce**:

1. **První sekce** se bude sestávat z **krátkého shrnutí** textu (maximálně jeden až dva odstavce).
2. **Druhá sekce** bude obsahovat **kritickou reakci** studenta/ky. Tato reakce může například upozornit na to, (1) co považujete za nejzajímavější místo textu a/nebo naopak na to, (2) co považujete za jeho nejproblémovější (nejdiskutabilnější) část či aspekt. **V obou případech musí být stanovisko vyargumentované.**

Position paper musí být podepsaný (uvedeno jméno) a musí obsahovat příjmení autora/autorky textu a název textu.

Daný soubor pojmenujte následujícím způsobem: příjmení autora/autorky position paperu, příjmení autora/autorky textu a část názvu textu (první dvě až tři slova z názvu), který komentuje.

(vzor názvu dokumentu: Novak_Calhoun_Civil_Society)

II. **Aktivní účast na semináři**

Témata a četba:

1. Definice a operacionalizace konceptu občanské společnosti

* Podmínky kurzu a absolvování

* Marada, Radim. 2005. „*Občanská společnost: mezi inkluzí a exkluzí*“. Sociální studia, Brno: Masarykova univerzita, 2005, roč. 2005, č. 1, s. 7-11.

* Gellner, Ernst. 1997. „Podmínky svobody: občanská společnost a její rivalové“. Brno: CDK, 7-18.

2. Vysvětlení vzniku a fungování občanské společnosti

* Marek Rymysza, Annette Zimmer 2004. „Embeddedness of Nonprofit Organizations: Government-Nonprofit Relationships.“ In Annette Zimmer & Eckhard Priller (eds.), *Future of Civil Society. Making Central European Nonprofit Organizations Work*. Opladen: VS Verlag, 169-197.

3. Sociální kapitál

* Kenneth Newton 2006 „Political Support: Social Capital, Civil Society and Political and Economic Performance.“ *Political Studies*, 54(4), pp. 846-864.

4. Individuální participace: nové trendy a formy participace

* Vráblíková, Kateřina. 2008. „Politická participace - teorie a koncepty.“ *Politologický časopis / Czech Journal of Political Science* 15 (4): 366-388.

5. Sociální hnutí I.: Koncept a operacionalizace

* Blee, Kathleen – Taylor, Verta. 2002. “Semi-Structured Interviewing in Social Movement Research.” In Bert Klandermans a Suzanne Staggenborg (eds.) *Methods of Social Movement Research*. London: University of Minnesota Press, s. 105-107.

* Kolářová, Marta. 2009. *Protest proti globalizaci: Gender a feministická kritika*. Praha: Slon, s. 141-145.

6. Sociální hnutí II.: Dynamika a struktura

* J. C. Jenkins 2001. „Social Movements: Resource Mobilization Theory.“ In Neil J. Smelser, Paul B. Baltes (eds.). *International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences*. Amsterdam: Elsevier, 14368-71.

* Doporučuji zhlédnout film „Selma” (2014): <http://www.csfd.cz/film/275833-selma/prehled/>

7. Nadnárodní občanská společnost

* Keck, Margaret a Kathryn Sikkink. 1998. „Activist Beyond Borders. Advocacy Networks in International Politics“. Ithaca. London. Cornell University Press, pp. 1-38.

* Anderson, Kenneth a David Rieff. 2004. „,Global Civil Society‘: A Sceptical View.“ In Helmut Anheier, Marlies Glasius a Mary Kaldor (eds.). *Global Civil Society 2004/5*. London: Sage, 26-39.

8. Občanská společnost mimo západní kulturu I.: koncept a operacionalizace

* Lewis, David. 2002. „Civil Society in African Contexts: Reflections on the Usefulness of a Concept“, *Development and Change* 33: 569-586.

9. Občanská společnost mimo západní kulturu II.: podobnosti a rozdíly

* Simone, AbdouMaliq. 2004. „People as Infrastructure: Intersecting Fragments in Johannesburg“. *Public Culture*, 16(3), 407-429.

* Trottier, Julie. 2006. „Donors, modellers and development brokers: the pork barrel of water management research“. *Reconstruction: Studies in Contemporary Culture*, 6(3), 1-28.

10. Občanská společnost a politické strany

* Marek Skovajsa. 2010. „Občanská společnost a demokratický stát.“ Kapitola 2. In *Občanský sektor*. Praha: Portál, 71-89.

* Kubát, Michal. 2006. „Občanská společnost a stát. Několik poznámek k diskuzi.“ *Revue Politika*, 1/2006, dostupné na: <https://www.cdk.cz/obcanska-spolecnost-stat>, 15. 2. 2017.

11. Občanské společnosti ve střední a východní Evropě po r. 1989

* Císař, Ondřej. 2008. *Politický aktivismus v České republice. Sociální hnutí a občanská společnost v období transformace a evropeizace*. Brno: CDK, s. 25-62.